

INTERJÚ VINCZE ÁRPÁDDAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy a Rákosi-rendszer előzetes iparosítását, a korszak mindennapi életét bemutassa személyes nézőpontra keresztül. Az interjú lehetőséget ad arra, hogy egy ekkor munkáját kezdő fiatal életét, nehézségeit megismerjük, ezáltal a múlt elvonné válhat, a már elsajátított fogalmak elmélyülnek, emberközelibbé válnak. A foglalkozás tizenkettedik évfolyamon jó átvezető lehet az 1956-os forradalom eseményeihez, hiszen az interjúból és a feladatokhoz mellékelt forrásokból is az tűnik ki, hogy egy nehezen élhető Magyarországot hozott létre a fordulat éve, s az ötvenes évek első évei nem hoztak enyhülést.

Nevelési célok:

A tanuló megismeri és elítéli a totális kommunista diktatúra emberiség elleni bűneit. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta. A jogfosztások következményeként számosan emigrációba kényszerültek, amely az ország szempontjából veszteségként értelmezhető.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Megérti, hogy Magyarországnak 1956-ban a rendkívül kedvezőtlen nemzetközi helyzetben, az erőegyensúlyra épülő politikai viszonyrendszerben nem sikerült kiszakadnia a szovjet tömbből.

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Fogalmak: földosztás, Független Kisgazdapárt, Nemzeti Parasztpárt, Magyar Kommunista Párt, Szociáldemokrata Párt, Magyar Dolgozók Pártja (MDP), államosítás, népköztársaság, internálás, osztályharc, ÁVH, besúgó hálózat, ügynök, egypártrendszer, pártállam, reakciók, kulák, szövetkezet, beszolgáltatás, iparosítás, kétkeresős családmódel.

Személyek: Rákosi Mátyás, Rajk László, Nagy Imre.

Topográfia: Recsk, Hortobágy, Sztálinváros (Dunaújváros).

Kronológia: 1945. március (földosztás), 1946 (a forint bevezetése), 1947. február 10. (a párizsi béke), 1947 (kékcédulás választások), 1948 (a Magyar Dolgozók Pártjának megalakulása, a nyílt kommunista diktatúra kezdete, az iskolák államosítása), 1949 (a kommunista alkotmány, a Mindszenty- és a Rajk-per), 1950 (a szerzetesrendek feloszlata, a tanácsrendszer létrejötte), 1953-55 (Nagy Imre első miniszterelnöksége).

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (interjú megtekintése)
- A videóhoz kapcsolódó feladatok; a források feldolgozása és összevetése az elmondottakkal.
- Házi feladat (opcionális)

A tananyagegységet **szóbeli értékelés** zárhatja.

II. A foglalkozás előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: Tekintsék meg a diákok a Vincze Árpáddal készített dokumentumfilmet. Nézzenek utána, hol voltak nagyobb iparvárosok Magyarországon és Budapesten!

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

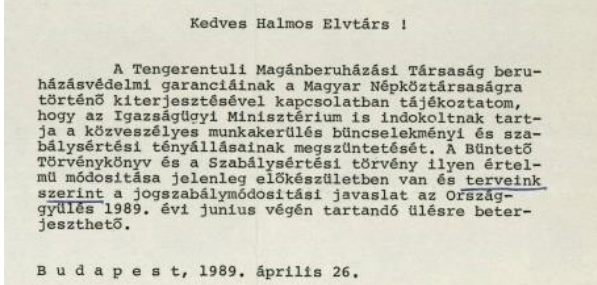

III. A foglalkozás

Feladat diákoknak az óra elején (páros vagy csoportmunkában)

Kapcsoljátok össze a **fogalmakat** a meghatározással és a képekkel! Írd a táblázat megfelelő helyére a meghatározás számát és a kép betűjelét! (Egy helyre egy-egy számot vagy betűt írhattok.)

	sztahanovista	munkaverseny	tervkölcsön / békekölcsön	közveszélyes munkakerülő
Fogalom száma				
Kép betűjele				

1. A Magyar Népköztársaságban a teljes körű foglalkoztatás volt a cél, amit az államnak kötelezően meg kellett valósítania. Ily módon a munkanélküliség törvényileg büntetendő állapot volt.
2. Az 50-es években a jelentése élenjáró, élmunkás, olyan üzemi dolgozó, aki a „szocialista munkaversenyben” a termelési terv, a normák túlszárnyalásában a legjobb eredményeket érte el. A mozgalom egy donyeci bányászról kapta nevét.
3. Az emberi munkaerő korlátlan kizsákmányolására épülő termelésnövelés. Magyarországon az 1950-es években szovjet mintára szinte folyamatosak voltak az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt. A mennyiség hajszolása legtöbbször a minőség romlását eredményezte. Leginkább a fontos ünnepek (április 4., november 7. stb.), a vezetők születésnapja adott alkalmat ezekre. Országos kampányt indítottak pl. Rákosi Mátyás 60. születésnapja alkalmából 1952. január 17-re.
4. Minden munkahelyen kötelezővé tették, és önkéntes vállalást színélve, de előre meghatározottan elvárt összegben jegyeztették ezeket a kötvényeket. Az elvárás éves szinten legalább egyhavi fizetésnek megfelelő összeg jegyzése volt. Ezt a dolgozók nem merték megtagadni, s így kifelé, mintegy önkéntes adózásnak tüntették fel. Még versenyt is indítottak, hogy ki vállal nagyobb összeg jegyzését. A kötvények visszafizetését sorsoláshoz kötötték.

<p style="text-align: center;">A</p> <p style="text-align: center;">ritkanlathatotortenelem.blog.hu</p>	<p style="text-align: center;">B</p> <p style="text-align: center;">mnl.gov.hu</p>
<p style="text-align: center;">C</p> <p style="text-align: center;">pinteraukcioshaz.hu</p>	<p style="text-align: center;">D</p> <p style="text-align: center;">lazarus.elte.hu</p>

A megoldás a mellékletben található.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

„Az ötéves tervkölcson becsület és dicsőség dolga...”

A tervkölcsonhoz kapcsolódóan tekintsük meg az alábbi filmet:

<http://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=10410>

Melyek a propaganda elemei a filmben?

Kik ülnek a közönség soraiban? Hogyan reagálnak az elhangzott beszédre?

Keressenek a tanulók tankönyvi adatsorokat, melyek mutatják az ötvenes évek gazdasági „sikereit”?

Munkaverseny-felhívás Diósgyőrben. Tekintsük meg az alábbi rövid híradóbejátszást!

<http://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=7050>

Milyen feliratok, jelképek, jelszavak hangzanak el a gyűlésen?

Hogyan beszél a munkás, milyen szavakat használ és hogyan köszön el a hallgatóságtól?

Mely kommunista politikusok szólalnak fel? Nézzenek utána, milyen szerepük lesz 1956 után!

IV. Házi feladat

- A) Készítsenek a gyerekek ötvenes évekbeli propagandaplakátot vagy filmet egy mai termékhez! Próbálják meg a korszak képi világát, szóhasználatát alkalmazni! Mutassák be a kész alkotásokat osztálytársaiknak!
- B) Szorgalmi feladat - Keressenek az interneten minél több korabeli propagandaplakátot, készítsenek ezekből prezentációt. A kísérő előadásban a sematikus, visszatérő elemekre és az önellentmondásokra hívják fel a figyelmet!
- C) Az emlekpontok.hu oldal segítségével keressenek öt különféle interjút, amelyben az erőltetett iparosításról van szó, s ezekből **vágjanak össze egy ötperces összeállítást**. A videó alá vághatnak korabeli képeket is! (pl. fortepan.hu oldalról)

V. Megoldás

A fogalom- és képpárosító feladat megoldása:

	sztahanovista	munkaverseny	tervkölcson / békekölcson	közveszélyes munkakerülő
Fogalom száma	2.	3.	4.	1.
Kép betűjele	C	D	A	B

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.